

[راندن قافقاز n gndmi](#)

راندن قافقازن ساس ماسلرني و پوريتترلرني بئر-بئرندن ايرماا، اونلار ارميني-آزري قونولار و ريجونال اکتورلار ن ايدنلادرماسا االب. بۇ سببدن د تهراندن موقعي بۇ لکين سياسي و حربى راسمىلري .ترفيند ن آذربايجان و ارمنستان ترفين اقا کيلد اترلرب

ارانن ساس ماسلرني و پوريتترلرني بئر-بئرندن ايرماا، اونلار ارميني-آزري قونولار و ريجونال اکتورلار ن ايدنلادرماسا االب. بۇ سببدن د تهراندن موقعي بۇ لکين سياسي و حربى راسمىلري .ترفيند ن آذربايجان و ارمنستان ترفين اقا کيلد اترلرب

Bu kontekstd Ermnistann Ali Milli Thlüksizlik urasnn katibi v Azrbaycan Prezidentinin xüsusi nümayndsi ölk Prezidenti il ayr-ayrlqda görülrd Qafqazla bal trafl mlumatlar tqdim edibr.

randa siyasi v hrbi rsmilr Cnubi Qafqazdak regional prioritetlri v Tehrann fikrini açq kild ran v Bakya ötürüb.

ran Qafqazn sas mslrini v prioritetlri bir-birindn ayрмаa, onlar ermni-azri qonular v regional aktyorlar üçün aydnladrmaa çalb. Buna saslanaraq Tehran Qarabada Azrbaycana aid torpaqlarn ialdan azad edilmsin dstk vermkl, eyni zamanda, Qarabada yaayan ermnilrin hüquqlarnn tmin olunmasn ciddi kild vurulayr v ötn hft rzind Qaraba trk etmi ermni qaçqlara yardm etmy çarr.

ran bundan vvl Qaraba Azrbaycan Respublikasnn bir hissi kimi tandn byan edib v hesab edir ki, onun mslri, o cümdn sakinlrinin hüquqlar v thlüksizliyi bu çrçivd v dialog yolu il hll olunmaldr. ran hmçinin, 3+3 (ran, Rusiya, Gürcüstan, Türkiy, Azrbaycan v Ermnistann) görüünü Tehranda keçirmy hazr olduunu bildirib.

Naxçvan yolu

Mslnin Azrbaycan trfin glinc, ran Azrbaycann Naxçvana çx il bal Bak il istniln mkdala açqdr, htta bununla bal ikinci Qaraba müharibsindn sonra Azrbaycan trfi il razlamalar olub v Bakn Naxçvanla birldirmk üçün baqa tbbüslr d masaya qoyulub. Tehran Azrbaycann bu tbbüslri qbul etmmsini bhan v Baknn ran-Ermnistann srhdini balamaq v Qafqazn corafiyasn manipulyasiya etmk plan hesab edir. Bel olan halda rann plan dyick.

ran bu signal lham liyev v onun trfdarlarna verib ki, Qaraba geri aldqdan sonra Baknn artan geosiyasi çkisi il shv hesablamaya düçar olmasnlar v öz ambisiyalarndan l çksinlr. ran Silahl Qüvvlrinin Ba Qrargah risi Ermnistann Ali Milli Thlüksizlik urasnn

katibi il görüünd bu mqam Azrbaycan trfin xatrladb. Bel ki, dedi: “Heç bir ölknin müdafi qüdrtinin v hrbi potensialnn yüksldilmsi tcavüzkar mqsd v niyytlrl müayit olunmamaldr.”

Hmçinin Prezidentin siyasi mslr üzr kömkçisi Mhmmd Cmidinin sözlrin gör, Risi rvan v Baknn siyasi elçilri il ayr-ayrlqda görülrd rann Zngruz dhlizi layihsini NATO-nun ayann Qafqaza açimas v region ölklrin milli thüksizlik thdidlrinin sas adlandraraq, buna qti etirazn bildirib.

2020-ci ild Ermnistan v Azrbaycan arasnda ba vermi ikinci Qaraba müharibsi zaman Tehrann yanamas Baknn itirilm razilrinin geri qaytarlmasna dstk olmaq idi. Buna baxmayaraq, 2022-ci ilin sentyabrnda ran Cnubi Qafqazda istniln geosiyasi dyiikliy v Azrbaycan-Ermnistann ranla srhdlrinin manipulyasiyasna qar xbrdarlq etdi. Bu arada ran slam Respublikas bununla bal qrmz xtti açq kild müyyn edib , Baknn srhd avantüras, Tehran v rvan srhdlrini balaq niyyti il bal Azrbaycan trfin lazmi xbrdarlq edib.

Tehran rvann sl mütffiqi

slnin ermni trfin glinc, Tehran Painyan hökumtini qrbilrin tln dümkdn v Amerika layihsind oynamaqdan çkindirmy çalr. ran sülhmramllarnn bölgd olmas il bal Ermnistan trfi il görüd general-mayor Baqirinin tqdim etdiyi tbbüsl, elc d, ötn il Ermnistann Qapan vilaytind ba konsulluunu açmas v burada rann diplomatik mövcudluu il rvann randan yax mütffiq tapmayaca qnatin glmsi üçün kifaytdir. rvan öz nümayndsini Tehrana sfri zaman rann hrbi rsmilri trfindn n yüksk tminat alb.

General-mayor Mhmmd Baqiri ermni trfi il görüünd Cnubi Qafqazda thüksizlikl bal proseslrin v tendensiyalarn regionun thüksizliyin tsir etdiyini vurulayaraq dedi: “Bu regionda grginliyin davam etmsi Ermnistan v Azrbaycann, elc d, regionun digr ölklrinin xeyrin deyil v ran slam Respublikas bu grginliyin aradan qaldrlmasna kömk etmy hazrdr.”

Silahl Qüvvlrin Ba Qrargah risi ran slam Respublikasnn Ermnistan v Azrbaycann srhdlrin müahidçilr göndrmy hazr olduunu bildirmkl yana dedi: “Heç bir ölknin müdafi qüdrtinin v hrbi potensialnn yüksldilmsi tcavüzkar mqsd v niyytlrl müayit olunmamaldr.”

Bu yüksk rütbli ran hrbi rsmisi Ermnistana xatrlatd: “Bölgd thüksizliyi region ölklri tmin etmlidir v regiondanknar qüvvlrin mövcudluu regionda sülh ziddir.”

Buna sasn, ran Silahl Qüvvlrinin Ba Qrargah risi AB-n Ermnistanda

keccedil;irdiyi son hrbi tliml bal dedi: "Regiondanknar yeni aktorlarn mvcudluu m;rkbbliyi v qeyri-sabitliyi artrr."

General-mayor Baqiri regionda b;hran yaratmaq ccedil;n heccedil; bir sbb olmadn vurulayaraq bildirdi: "Tfriq v itialar yaratmaq cnbilrin siyastidir v region ;lklri ;z problemlrini dialoq yolu il hll etmlidir."

Ermnistann Ali Milli Th;ksizlik urasn katibi Armen Qriqoryan general-mayor Baqiri il g;r;mzdn vvl, rann Ali Milli Th;ksizlik urasnda i baladqdan sonra ilk df li kbr hmdyanla g;r;d;. hmdyan da bu g;r;d dedi: "B;lgnin geosiyastind istniln dyiiklik th;k yaradr, qeyri-sabitliy v b;hrann artmasna sbb olur."

rann Ali Milli Th;ksizlik urasn katibi ran slam Respublikasn qonular il mkdalq v qarql laqlrin inki af etdirilmsi, hr hans bir grginlik v m;naqidn azad bir region yaratmaq sahsind dyimz siyastini izah edrk dedi: "Region ;lklri arasnda accedil;q v konstruktiv dialoqlar davaml th;ksizliyin, balansladrlm inki afn v region xalqlarn rifah v rahatlnn sasn tkil edir."

Qafqazda m;rkkb n;munlr

Ermnistan-Azrbaycan m;naqisinin bir hissi kimi Qafqazda proseslrin intensivliyi v s;rti birbaa rann razi v geosiyasi srhdlri il baldr. rann imal srhdlrindki bu corafi razi strateji hmiyytin, x;susn d tranzit imkanlarna g;r onilliklr vldn b;y;k qllobal v regional g;clrin rol oynad mkana ccedil;evrilib.

Hmin msl, tbii ki, bu regionun aktorlarn xarici siyasti ;ccedil;n Qafqazn m;rkbbliyini daha da artrb, qrar verm modellrinin ccedil;oxaxli olmasna, elc d bu m;hitd mkdalq v rqabt modellrinin bklmsin sbb olub.

Cnubi Qafqazda iki m;haribnin ba vermsi bu m;rkbbliyi accedil;q kild g;strir. ran, Rusiya v T;rkiy sasn Qafqazn nvi aktyorlar kimi tannr. Buna baxmayaraq, qrbilir, x;susn d AB bir trfdn Ermnistan xristian ;lksi kimi m;dafi etmk bhansi il, digr trfdn, Rusiya srhdlrin yaxnlamaq v Moskv an cilovlamaq mqsdil il Qafqazda ;zlrin ayaq izi accedil;maalblar.

Amerikann 2003-c; ild G;rc;standa "Qzlg;l" ad il tannan rngli inqilab yaratmaqla Qafqazda b;hran yaratmaq plan Vainqtonun Qafqazda geni rol oynamaq plann g;strdi.

Bu b;lg ;tn illrd ccedil;arlmam qonaq da g;r;b. Sionist rejim Azrbaycanla tdrin laqlr qurdu. Bak il TI-viv arasnda strateji trfdalq sviyyisin y;ksln m;nasibtlr Cnubi Qafqaz ran ;ccedil;n th;k v

qeyri-sabitlik mnbyin ccedil;evirmk planna uyundur.

rann gündmi

Bel bir raitd, görünn odur ki, ran son 30 ild Qafqazda bir növ “aktiv neytrallq” siyasti yeritmsin baxmayaraq, bu df imal srhdrlind ba vern hadislrin yaln z müahidçisi olmaq istmir. 1990-c illrd Sovet ttifaqnn v iki müstqil respublikann Sovet ttifaqnn trkibindn çxmasndan qsa müddt sonra ba vern birinci Qaraba müharibsind ran Azrbaycan Respublikas il Ermnistan arasnda atks mexanizmind itirak etdi v 2020-ci ilin payznda ikinci müharibd d az-çox eyni siyasti izldi.

Ermnistann ial altnda olan Azrbaycana mxsus torpaqlar kimi uzun müddt davam edn Qaraba münaqisi rann xarici siyast seçimlrini mhdudladrmd v rann istniln siyasti istr-istmz rann Cnubi Qafqazdak qonularndan birini incidirdi. Bu razi mhdudiyty baryeri ölknin diplomatiya v hesablama aparatnn qarsnda olmad indiki vaxtda, Tehran vvlkindn daha çox faliyyt azadl il rann Qafqaz üçün gündmini trtib etmy doru irlily bilr.